

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szombat, július 16

Lizenegyedek évfolyam.

ÜDVÖZLET.

Magyarország miniszterelnöke, mire e sorok szétfutnak az országban, az erdélyi bércek között jár, hogy mint legalkotmányosabb fia e hazának, Sepsi-Szt.-Györgyön az igénytelen székely választók kezéből személyesen vegye át azt a levelet, melylyel a kis város saját képének viseletét a magyar parlamentben, reá ruházza.

Üdvözljük Magyarországi kormányelnökét hazarészünk földén!

Az uralkodó személye után Tisza Kálmán tiszteli ez ország legfőbb urának, az ő kezében nyugszik 16 millió ember sorsa, s egy ezredéves, nagy multtal bíró állam jövője. Tisza Kálmán alkotmányos jog szerint ma a magyar nemzet, király és haza közmegegyezéssel adták kezébe e hatalmat, Kárpátoktól le az Adriáig, egy ország kormányzásának jogát.

Bárki volna tehát az ember, a ki törvény szerint hatalom birtokában van, ünnepek tartaná a vidék, melyen imádott hazánk képében ő megjelenik; ránk nézve azonban kétszeres az ünnep, hogy e férfiú éppen Tisza Kálmán.

Igen, Tisza Kálmán, a sokat rágalmazott, minden tanuló deák által a nyilvánosság előtt szabadon ocsárolható, de a szabadságot és honát leghívebben szerető Tisza Kálmán.

Egy, századokon át versenytársaitól messze elmaradt nemzetet az előtte levők utódlésének óriási munkájában évek óta vezérli e férfiú. Midőn már azon ponton állottunk, hogy lemondjunk a reményről, miszerint beérjük a hátramadottság nagy terét, midőn hajónk erejének túlságos megfeszítése miatt már-már süllyedőben volt, s a jövő iránt kétségbeesve legjobbjaink egyenként képtelennek bizonyítottak be magukat a hajó vezetésére, akkor a végső pillanatban ritka önfeláldozással Tisza Kálmán állott a kormányruhához.

Megjelenésére új erő szállott a csüggedezőkhöz, visszatért a nemzetbe önmaga iránti bizalma, az erős kéz, mely megragadta a rudat, új határozott irányt adott, megszűnt ingadozni, s a haladásnak nyílt útján kettőzött erővel megindult ismét a nemzet hajója. Évek óta történt ez, s ma is ő páratlan erélyű, türehtetlen jellemű kormányosunk. A nemzet nem keresett és nem kapott annyi és annyi millió vére között ő nála messzebb látó, a fenyegető vérszt óvatosabban elhárító, a viharban határozottabb és erősebb kormányost. S

A KELET TÁRCZÁJA.

A marosvásárhelyi politikai összeküvés és színészet 1851.

(A marosvásárhelyi tintűtő nők. — Az első magyar tragika (Kántorné). — Pósa színtársulása. — Décsi Zsigmond, Pósa, Hainyiné, Barna, Dombi, Gyöngyösi, Doboziné, Erősné, az erdélyiek Rosciusa. — Magyarok utabban Galotáj.)

(Folytatás.)

Hát a végső scéna, a Preciázától való elválás?! Ez valódi remeklése volt az érzékítő művészetnek, mely vizespögtetések nélkül is könyekre facsarta a közönség szemét s minden bandabanda, minden öröklődés és tres kiabálás nélkül is a tájadalomnak lágy susogása és elhalálása az ajkon, szívszorongásba hozta a nézők kebleit. —

Előadás végére mintha megijodott volna! Ugy is volt. Nagy szelleme, hatalmas erkölcsi ereje ledobta a porhüvelyről az évek súlyát, könnyebbé lőn és még egyszer, utoljára szárnyra kelt!

Ej! ha a nemzeti színház intendánsága nem lett volna a sinekürák bársonyos széke, ha a nemzeti színház nem lett volna a féltékenység, irigység, szeretetlenség, intrikák örökké forra sustorgó boszorkánylajtja, — akkor Kántornét a marosvásárhelyi szereplés után Pestre vitték volna, hogy Preciázában bucsúzzék el a színpadtól s a nemzeti után a többi magyar színpadokon játsza el remek cigány vajdáját és ő még akkor, a nagybírt Kántornénak bizony nem romjait ismerteti meg vala az élő nemzedékekkel, — mely sokat veszített, hogy legalább Viardájában nem látta!

bár a haladás nagy munkájában a végéig igénybe kellett venni a nemzet erejét, bár annyi elemi csapások között az élet tengerén oly sok az ok a csüggedésre, s bár vannak, a kik annyi megpróbáltatás között szokás szerint most is minden bajt és keserűséget a vezetőnek tulajdonítanak, a nemzet zöme azért mégis híj maradt kormányosához, valamint ő is nemzetéhez.

És vajjon bizonyíthatja-e valami szebben e férfiúnak hazájához való hűségét, az alkotmányossághoz való ragaszkodását, s azt, hogy a hatalom nem tette őt elbizakodottá, mint azon cselekedete, hogy elvándorol az ország egyik távol szegletébe, egyszerű székely polgárok munkától feltört kezéből átvenni a megbízatást, mely szerint őket a magyar országgyűlésen képviselve.

Tisza Kálmánnak e tette mélyebben jellemzi minden ékesszólásánál a szigorúan alkotmányos államférfiut, ki maga jár elől a polgárjogok megbecsülésében és tisztelésében. Magyarországon 420 embernek osztogatnak érdemmel és érdemtelennél olyan mandatumot, mint S.-Szt.-György, s talán ennél értékesebbet is, de a megválasztott képviselők egy ötödörésének aligha eszébe jut, hogy a miután megnyerte, a mandatumot választóknak meg is köszönje. Ez országnak feje, Tisza Kálmán azonban a székely pór bizalmát egyenértékűnek tekinti a királlyal, s egyenlően meghajlik mindkettő előtt, egyenlően lerója mindkettőért hódolatát.

Ismétlően szívjből üdvözljük tehát a kies erdélyi részekben Magyarországnak ez idő szerint legnagyobb, legalkotmányosabb, legönfeláldozó fiát, Tisza Kálmán, kormányelnököt.

Fájdalommal érezzük ugyan, hogy ez üdvözet nekünk kolozsvári polgároknak sehogysém áll jól, s pirongva gondolunk rá, hogy a vonatnak e város mellett való haladtában a férfiú, kinél senki jobban nem szereti a hazát, sajnálkozásal tekint majd a házakra, melyeknek lakosai a békés haladás helyett lázító beszédek mestereit, a polgárság és véderő között viszálykodások szítói jutalmazta a polgári elismerés koszorújával. Pirulunk annyival is inkább, mert egy másik város koszorúját meg átvenni a kormányelnök, kinek éppen ez útja tanúsítja, hogy azoknak értéke között különbséget nem tesz.

A mit azonban egy részt pillanatnyi mámor, más részt gondatlanság e városban szült, bizonyára csakhamar muló

Hatalmas szárnyalásával még egyszer bevilágította volna a magyar színpadok homályát és bus elhagyatottságának nyomorát is elűzhette volna kis komrájának küszöbéről és koldus asztaláról!

E jutalomjáték a lokes közönség ajándékaival darab időre onyhitették a nagy művész-nő keserű sorsát s a nyert koszorút, az oly nagy jelentőségű utolsó színpadi dícsőség, ágya fölött, mint tündöklő trofeum elonyesztette a kis komra koldusi ridegségét s eloszlatta az örökös esthomály bánatos ködét.

Kántor Gyuszi homlokán csókolt és ez a drága talizmán tartotta föl hányattott életében a fátum által örökös küzdelemre utalt embert, de talán ugyanez tanította is meg arra, hogy a körülményekkel, ha már nem bírta azokat megteremteni, hát ne tudjon velők megalkudni sem.

Most is alig libegvén ki örömét, hogy Kolozsvárról megszabadulva az arany sinorok hivatalki rekvizitum sipka segítségével a marosvásárhelyi színpadra jutott, fátuma nyomában volt s már első föléptének (Don Caesar de Bazan) főpróbáján nyakon csipte egy rendőrbiztos képében, ki a színpadról mint szükevényt a rendőrfőnökségre vitte. Zivatros sáros idő volt s a színteremmel átellenben eső rendőri hivatalba a piacon kelle átlátni; Kántor Gyuszi egyetlen színpadi kivágott cipője már nagyon megvolt viselve, a kolozsvári husz forintos gázsiól pedig nem lehetett utjabban fölcserélni, a marosvásárhelyi piac tojaskövezetén megtagadta a további szolgálatot, és a hajdan tűkörfényes lakkezipő, orránál fogva végig hasadt a magas sarkokig s mint valami csukaszáj tátongett a sárral kevert havas lében, a talpa a fejétől elválva, csakugy szotyogott és hányla előre a hó levét.

tüinemény, melyet a tiszta látásnak józabb kora fog követni, s mi azt hisszük még most sem csalogozunk benne, hogy ez üdvözlethez Kolozsvár város választóinak többsége is önkényt örömmel csatlakozik.

Takács János távirtdai orsz. főigazgató elhalálása folytán — írja a „Posta Közlöny“ — mindinkább erősül azon hír, hogy a posta s távirda legfőbb igazgatása egyesített fog. Hogy mennyiben igaz e hír, nem tudhatni, azonban sem a két társintézetnek, sem magának az államkincstárnak az egyesítés hátrányára nem válnék, s most volna itt a legjobb alkalom az egyesítésnek már oly sokat pengetett eszméjét megvalósítani.

A bolgár fejedelem tiszteletére tegnapelőtt este a képviselők, városi polgárok és papok fényes fáklyaszenét adtak. A fejedelem a több ezer ember részvétele által impozánssá vált ünnepélyt a „Golupcski“ hajóról nézte végig, melyen állandóan tartózkodik. Alig foglalt állást a menet, Jurkovic fellépett a számára rögtönzött emelvényre s onnan a fejedelemhez fordulva, a következőket mondta: „Kegyelmes fejedelem, a nép engem bizott meg, isten szabad ege alatt ünnepélyesen elmondani, hogy a bolgár nemzet csak veled akar menni. Vezess tehát minket, mi bizalommal s alattvalói hódolattal követünk.“ Viharos „hurrah“ kiáltások hangzottak fel ezután a nép közt, mintegy igazolásul az elmondott szavaknak. A lelkesültség kitörései meg-megújultak s a zaj csak akkor csendesült le, mikor a fejedelem jelt adott, hogy szólni kíván. A fejedelem ezeket mondta: „Köszönöm érzelmeket nemcsak nyilvánulását, kíváncsi, hogy kedvelt bolgár nemzetem nagy és boldog legyen!“ E beszédet is szólni nem akaró hurrázás követte. Azután az orosz főkonzul lakása elé vonult a menet, hol Oroszország mellett nagy tüntetést rendeztek.

A csehek és magyarok. A prágai Pokrok, a P. Lloydval polemizálva, azt mondja, hogy a magyar lapoktól általában csak hálaival szólhat. A magyar lapok két év óta teljes tárgyalgossággal viseltettek a Taaffé-kormány iránt és ugyanígy jártak el a magyar döntő körök ez kötelességévé teszi a cseheknek, hogy és hasonló eljárást tanúsítsanak a magyarok irányában.

A három eszázrtalálkozásról szóló hírek, melyek az utóbbi napokban bejártak a lapokat, alaptalanoknak bizonyulnak. Legalább a berlini lapok azt állítják, hogy azon tervről, mely szerint Ausztri-Magyarország, Németország és Oroszország uralkodói találkoznának, s hogy e találkozáson az illető külügymi-

Desperátusan sohajtott föl, hogy miféle szegényteljes bemutatás lesz ez most a rendőrségnél, hol az asztalon, mint az utcasarkokon is ékes színlapok jelentették az ő, a kolozsvári szerelmes színésznek első föléptét Marosvásárhelyen!

Hát a kolozsvári igazgatók szívtelensége reklamáta a policzia útján a megszökni kényserült szerelmes aktort, vagy az 50 p. forint vinkulum lefizetését. Ez nem lévén, bedugták egy búzhódt dityuba a csirkefogók, munkakerülő és kóborlók, meg a tépett ruhájú megerák közé, hogy aztán másnap kora reggel ebben a Don Caesari társaságban és csuf proceszóival kísértessék vissza Kolozsvárra.

A próba megállott, de hiában vártak Don Caesarra, mert fölsem léphetett az első felvonásban, már is elfogták. A Bach-huszárak friseb-bek voltak, mint a madridi alguazilok!

Pósa, az igazgató, kevés idő vártatva utánna ment a rendőrségre s megtudván az egész dolgot, az ötven forint vinkulumát lefizette s nagy nehezen kieszközölte, hogy a passus nélkül eljött fint ne büntessék pár napi fogsággal, hanem bocsássák azonnal szabadon.

Kántor Gyuszi már a szerencsétlen előzmények következtében is iránta részvétre hangolt közönség előtt, nagy sikerrel lépett föl Don Caesarban, melyet itt játszott először. Ez első marosvásárhelyi sikere határozottabb volt, mint kolozsvári első nagyobb debütje jutalomjátéka alkalmával „Atargull, vagy a szerencsének lázadása“, akkoriban szenzációt keltő új francia drámában, Sze regénye után Anicet és Masson-tól, Gámán Zsigmond kitűnő és valódi drámai nyelven írt fordításában; bár a kolozsváriaktól is nyert három díszes koszorút pompás szalagokkal, de Marosvásárhelyen folyton virágoztak

niszterek is résztvennének, a berlini diplomaciai körökben semmit sem tudnak, de azt határozottan állítják, hogy agusztsban Vilmos császár és a mi uralkodónk Gasteinban fognak találkozni.

Bulgária fejedelmének az előre megállapított terv szerint ma kellett előterjesztene a szisztvói nemzetgyűlésen azon törvényjavaslatot, melylyel az alkotmány felülgöszte-tik. E törvényjavaslat így hangzik:

1. cikk. A fejedelem hét év tartamára rendkívüli hatalommal ruháztatik fel és ennek alapján parancsokat adhat ki, melyek új intézményeket, minő az államtanács, alkothatnak, a belügyi igazgatás minden ágában javításokat eszközölnek és a kormányzat rendes menetét biztosítják.

2. cikk. A nemzetgyűlés rendes ülészaka ezen évre felülgöszte-tik. A folyó évre megszavazott budget a jövő évre is érvényes lesz.

3. cikk. A fejedelemnek joga van a hét év lefolyása előtt is a nagy nemzetgyűlést ad hoc, vagyis az alkotmány reviziója céljából az alkotott intézmények és szerzett tapasztalatok alapján egybehevni.

KÜLFÖLD.

A bécsi hivatalos lap tegnapi száma közteszi a cseh helytartóság alelnökének, Grünertnek nyugdíjaztatásáról szóló rendeletet, mely alkalmából Grünert sok évi pontos és hű szolgálátának elismerésül ő felsége a császár legmagasabb megelégedése is kijelentetik. „Bizonyára mindenki emlékezni fog még azon beszédre, — írja a N. Fr. Pr.“ — melyben Conrad báró, az oktatásügyér, a tisztviselői kart az államszervezet erős oszlopának mondá. De azóta a csehek által rendezett tüntetések és kihágások behatása alatt, — a kormány elhatározta magát, hogy ezen oszlopokat kicseréli.

Ezalatt az oktatásügyi miniszter folytatja a kinevezéseket a még meg nem alapított cseh egyetem tanszékeire. Az ásványtani és a szláv nyelv és irodalom tanszékekre már ki vannak nevezve a tanárok cseh-előadási nyelv kötelezettsége mellett.

Brünnből jött hivatalos levél szerint, a tirol tartomány-gyűlés többsége fel akarja oszlatni az inebucki és merani evangélikus hitközségeket.

Berlinből, jól értesült forrásból merített hírek alapján, a „Nat. Ztg.“ azt írja, hogy az osztrák-magyar császár-király és a német császár találkozósa megállapított tény. Végleges megállapodás ugyan még nem történt, de hihetőleg ez összejevetel az idén Gasteinban, a német császár fűrdő kurájának befejezése után, tehát augusztus hó közepe táján lesz. — Hogy ez összejevetel valami mélyebb politikai jelleggel

és jutalomjátéka alkalmával ezüst serleggel is megtisztelték, a mire igen találóan jegyzé meg Décsi Zsigmond, (ki kántor Gyuszi jutalomjátéka előtt jóval szintén ezüst serleget kapván kiténtetést, azt az élezet faragták rá, hogy szereti a borokát, tehát ezután ne üvegphóbából igyék) „hát annak a fiúnak miért adták az ezüst serleget? Hisz bormissza gyerek, kapuczinerhez meg elég lett volna porcellán fincsa is!“ — zsörtölődött rá az ambiciózus művész és igaza volt! De hát kiváltsága az a szerelmes színésznek, hogy hamarabb és könnyebben jutnak virág- és szalagokhoz meg babérokhoz, mint a karaktereket játszó valódi művészek.

Kántor Gyuszi pedig egymásra betanulván id. Lendvay szerepeit, folyton előre haladt, sőt ő lett a Pósa társulat vigjáték színésze is.

Décsi Zsigmond több értelemmel, de kisebb alkakkal, ugyanazon barangszerű hang orgánummal, a vidék Barthája volt; fiatalabb, mint Bartha s ez időben még a hős szerelmeket is játszta. Lázár a pásztorban, mikor a „palota örök vigyázzatok“ mondatot az ablakon kikialtá, az egész színház rengett belé, ám azért nem volt ez tres kiabálás, hanem a szituációhoz mért lelkiállapotbeli hangfestés, melylyel e rövid mondatban végig futott egész hangregiszterén.

Décsi hajában több volt az ezüst és valamivel lágyabb, olvadékonyabb, hajlékonyabb is volt a Barthánál, melyből több színarany csöngése hangzott ki. „Hinkó, a hóhér legény és Markitta a hóhér (csupa hóhér) leánya“ című drámában, mint Vad Fülöp az ablakon át e szökeat kialtja: „Uszítások utánok kutyáimat!“ s bár a jelenet hasonló Lázár a pásztor ablakjelentéhez, mégis a kettő egymástól egészen el-

Hirdetési díjak.

Egy négyzetes centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és kiadókibbi hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberger A. hirdetések feválteli irodája Budapest Szervitator 3. sz.

Ujtitkái cikkeik

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

birna, erre az előzményekből semmi jel sem mutat. Bismarck herceg és Haymerle báró összejevetelke hivatalos oldalról demontiroztatik.

A „Pester Lloyd“ értesítése azonban nem ily határozott negatív, a mennyiben valószínűnek mondja, hogy Haymerle báró, midőn Neuenahr fűrdőből visszatérnd tisztán, illemlátogatást fog tenni Bismarcknál Kissingenben.

Posenben, a lengyelek kertleti gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy a porosz kormányhoz intézendő feliratban kérni fogják, hogy a bécsi szerződések alapján adassék a lengyeleknek; a hajdani lengyel kerületeknek területiális egysége, s azoknak egymásközi szabad kereskedelem, politikai külön válassa a poseni kerületnek s külön álló alkotmányt, mely által a lengyeleknek önálló politikai képviselet s nemzeti jellegűnek fejlődése biztosíttassék.

Ez ugyan nem kevés, a mit a lengyelek kívánnak, — ép azért valószínű, hogy e feliratot válasz nélkül hagyja a porosz kormány.

A franciaia kamara a napokban egy olyan választási verificációját fogja tárgyalni, mely már ezelőtt két évvel, azaz 1879-ik év szeptember 14-dikén ejtetett meg Bretagneban, Guingamp kerületben, a mely azonban a számosság per és másnemű vizsgálatok miatt, melyeket előidézt, csak most lett ítélet képes. Hogy azon ép oly jámbor, valamint a műveltségben nagy mérvben visszamaradt vidékeken a corruptió a legpompásabb virágzásban van, az már tudvalóvaló volt, de mindamellett az enquete e választásról Franciaországban eddigelé majdnem hibetetlen dolgokat derített ki. A példátlan, s idáig hallatlan korteskedések folytán, mint tudjuk Ollivier lett a győztes, s neki mindamellett van elég bátorsága most még a nyilvánosság előtt tárgyalni ügyét.

Mialatt a francziákat Kreidernél a lázadók megtámadták, Bu-Amema áthatolt fshaderejével a chergui szoroson s már július 10-én Ain-Sefi-sitánál táborozott. Így tehát a kreideri támadás csak színelte volt, a Bu-Amemának lehetővé tette, hogy a sósó vonalt áthaladja és így újra Tell ellen induljon. Ama gyenge taktikai siker, mely Kreidernél a francziákat megőrvendezteté, tehát e szerint nem volt egyéb, mint egy stratégiai kijátszás.

A z angol parlamentet nem zárják be körülbelül augusztus 18—20-ika előtt; ép ennyi időre van még szükség, hogy az iroszági landbill biztos révébe juthasson. De hogy ne látszassék, mintha az irek leteték volna a fegyvert a parlamentben, mult héten ismét rendeztek egy tisztességes botrányt. Forster elbusását követelték, ki állítólag két jogtalan és törvényellenes elfogatást rendelt el Iroszágban. Gladstone erőlyesen védte Forstert, és így az egész botrány simán folyt le.

tűt és különálló volt; amaz bensőségteljes hatalmával, ez éles vadagsáival megrázó.

A notredame-i torony harangközében a szósoros értelmében megrendítő volt, mintha csak igazán a notredame-i nagy harang bőmből volna mely intenzitativálva Quasimodo ajkáról a lángoszlopok, tüzes üszkők között, mikor a csőcselékre szórta az égő gerendákat és rottentő fenyegetést, hogy Mariáját (Esmeraldát) megmentesse. S amily megrendítő volt e scéában hatalmas hangjával, épp oly lágy és olvadékonyan, magát teljesen behizelgően adta elő Esmeraldának élete történetét, melynek csöndesen kezdődő egyszerű elbeszélése alatt az előadó művészt égeradó virtuozitásával, a logegenletesebben emelkedő fokozattal és érzelem áradattal haladt fölfele a dialog csúspontjára, hol aztán a maga elé varázsol kép festésében elragadtatva, e szókkal: oh ha harangjaim koronáján Páris fölött himbálódzva min orkán zugok az emberek fején keresztül, megereztette csodaszép erős hangjának összes sipjait és a művészet varázsfényétől eloszlott Quasimodo rutnsága — s Décsi alkotása a szörnnyalkot hódítvá vette.

Mint Buridaa kapitány a Neslei torony drámában, a kevésbé pathetikus karakter művészt mutatta be, ki a társalgási sima nyelven diplomatizálva oldatta föl küteleit az eszélyes Burgundi Margit által, ki börtönbe vetette; e szerepben is volt egy fölkiáltása „jól búztál Burgundi Margit!“ mely a színpadi kitérés remekeit szaporította s melyből egy egész hosszú lelkiállapotbeli ábrázolás sugárolt szét!

(folytatása köv.)

A bolgár fejedelem kiáltványa.

A szisztovoi nemzetgyűlés egyhangulag és lelkes tüntetések közt elfogadta a fejedelem által előterjesztett föltételeket. Az ülészek ezzel bekezesztett.

A nemzetgyűlés berekesztése után a fejedelem a következő felhívást intézi a bolgár nemzethez: „Drága nemzetem! Azon kérdés tünneplés eldöntése után, melyet nemzetem előterjeszteni kötelességemül ismertem el, őszinte köszönetemet fejezem ki hű honfitársaimnak és szeretett alattvalóimnak az irántam tanúsított bizalmukért. A hűség annyi számos jelei, melyeket a legutóbbi körutam alkalmával a lakosságnál tapasztaltam és melyek a nemzetgyűlés határozataiban visszatükröződnek, csak fokozzák azon szilárd akaratomat, hogy nemzetem élén megvalósítsam aspirációit. Isten segédelmével ma új korszakba léptünk. Ha üdvösebb a multat kellemetlen emlékezteivel elfeledni, mégis óhajtom, hogy mindnyájukkal közöljem az eszméket és elveket, melyek jövőben bennünket vezérlni fognak. Az ország kormányzássa oly személyek kezében volt, kik minden eszköz felhasználásával bizalmatlanságot iparkodtak kelteni a lakosságban, a midőn azt a hirt terjesztették, hogy én a nemzet szabadságát és jogait lábbal tapodni akarom. Én hangosan kinyilatkoztatom, hogy előttem nem lebeg más cél, mint épen ezt a szabadságot és ezeket a jogokat biztosítani; én kizárólag azért kértam a nemzet által ma reám bízott meghatalmazásokat, hogy elbárlítsam az országnak üdvös és tartós szervezését megújító akadályokat, hogy véget vessék a zavarnak és önkénynek és az elnyomásnak. Az igazságosság, a részrehajlatlanság a nemzet szabadságának és jogainak tiszteletben tartása és törvényes oltalmazása: ezek lesznek kormányom főcéljai. Az alkotmányban megállapított jogok a közjog alapjául továbbra is hatályban fognak maradni. Kellemes kötelességemnek fogom tartani, hogy a fejedelemiség vitáinak elkerülése végett, különösen a költségvetés, az adók, a bevételek és kiadások tárgyalása végett, minden évben és minden rendkívüli alkalommal összehívjam az ország képviselőit; nemzetközi kérdésekben, a mennyiben azok az országot érdeklik, a nemzetgyűlés lesz a döntő szervezet. A tapasztalat mutatta, minő javításokra és reformokra van szüksége az állami szervezetenek, orély és kitartás lesz kormányom fő jellemvonása a kifejtett elvek alapján kifejtendő komoly és rendszeres szervezési munka lesz első feladata; mindenekelőtt azon bajok orvoslására fogja figyelmet fordítani, a melyekben a nemzet már régen szenved, és a melyeket eddig egészen elhanyagoltak. Az első az lesz, hogy keresztülvizsík azon reformokat, melyek a nemzet legűrgősebb szükségletei gyanánt bizonyultak be. Az állami szolgálatot tartós és törvényes alapra fogják fektetni. A folytonos hivatalnokai változást megszüntetik, mely az ügymenetre csak káros befolyást gyakorol. Igyekezeteim általában oda lesznek irányozva, hogy tekintet nélkül a pártisa kadásokra, melyek két év óta az ország szorongatottságát képezik, oltalmazzam a hazafias szellemet, a képességet és jellemet. Azért fordulok mindazokhoz, kiknek a haza és jövője szívükön fekszik és felhívom őket, hogy hozzám csatlakozzanak és az ország tisztviselőivel együtt fogjanak a nagymunkához, melylyel a jelenkor bennünket megbízott.

Bulgária nagysága, dicsősége, boldogsága és haladása forog kérdésben, arról van szó, hogy rövid idő alatt elérjük törekvéseink célját, és hogy méltóknak mutassuk magunkat.

Erdélyi cigány közmondások.

(Utolsó közlemény.)

Piros csizma elszakad, piros arcz elhervad.

Kinek a szíve fáj, annak a nyelve nem igen forog.

Vén számar nem ugrik, vén ember nem tánczol.

A szerelmes egyik szemével sir, a másikkal nevet.

A kutyanak is van feje, de nincs esze.

Vén asszony szerelme, hideglelés.

Szép feleség, sok barát.

Szaj fog nélkül, hegedű nyirettű nélkül.

Néma ember, hegedű hur nélkül.

Szegény embernek házat csak a halál ad.

A leány csókjától bolond lesz a legény.

A fősvény, ha éhes, bajszát rágja.

Bokrétás kalap, lyukas is lehet.

Egy hajszála sincs a fején, mégis fésült akar venni.

Vak bírő, lá láb nélkül.

a nagy szeretetre, melyet a csár és Oroszország nemzete fölszabadított testvéreik iránt tanúsítani nem szüntek meg, a nagy áldozatokra, melyeket értünk hoztak és azon rokonszenvre, melylyel a polgárosodott Európa irányukban viseltetk. Érzem a nehézségek és a felelősség súlyát, melyeket a nemzet beleegyezésével magamra vállaltam; de él bennem a szilárd bizalom, hogy a mindenható áldásával és a bolgár nemzet hazafiasságával és szeretetével, teljes siker fogja a magamra vállalt munkát koronázni.

Tisza Kálmán

m. kir. miniszterelnök és Sepsi-Szentgyörgy város országgyűlési képviselője július 16-án városunkba érkezik. Ünneplés fogadtatására a városi képviselő által megállapított következő programot ajánljatik a t. választópolgárok szíves figyelmébe.

Első nap.

— Július 16-án. —

1. Délután 2 órákor Sepsi-Szentgyörgyről lovas banderium indul s a város határánál „Benedek mezején” bevárja ő nagyméltósága érkezését, ki a földvári indóházhoz a délután 3 órai gyorsvonattal jön meg.

3. Délután 4 órákor taraczkölvések és zeneszó mellett az iparos társulatok testületileg sorakoznak a városához előtt s ezek, valamint a tiszolt testület az összes városi egyesületek és hatóságok a város végén felállított díszkapu elé vonulnak fel. Ő excellenciájának a város kapujához érkezését szintén taraczkölvés jelzi. — A díszkapunál a város nevében Császár Bálint polgármester fogadja ő nagyméltóságát.

3. Ezen megállapított rendben vonul fel a kíséret a megyeházához, hol fehérbe öltözött koszorus leányok üdvözlők ő excellenciáját.

4. Esteli 9 órákor fáklás menet rendeztetik, melyen részt vesz a dalárda, Zajzon Farkas vezetése alatt. Az indulás harmadik taraczkölvésre történik zeneszó mellett. Ő excellenciájához az üdvözlő beszédet Komáromy Andor tartja.

Második nap.

— Július 17-én. —

1. Délután 9 órákor pontban a megyeház nagyertermében a városi képviselő testület élén a polgármester átnyújtja ő nagyméltósága díszpolgári oklevelét s egyszersmind meghívja őt, mint a város országgyűlési képviselőjét a város ház dísztermében összehozott választó polgárok gyűlékzetében, hol Benedek János választási elnök a képviselői mandatumot átadja.

2. Ő nagyméltósága beszéde után Kúnle József választó polgár a választók hazafias érzelmeinek és pártállásának kifejezése mellett köszönetet nyilvánítt ő excellenciájának, hogy városunkat személyes megjelenésével szereztesztette.

3. Ezek után a megyei, állami és katonai hatóságok s az egyházi testületek ő méltóságánál tisztelőlegnek.

4. Délután 1/2 órákor a város ház dísztermében ő excellenciája tiszteletére rendezett díszebéd.

5. Ebéd után ő nagyméltósága elutazván, a megelőző nap 2. pontja alatt említett testületek és hatóságok kivonulása mellett bucsuvétel a díszkapunál. A város polgársága nevében bucsubeszédet Málik József tart.

TANÜGY.

A helybeli Felsőbb kereskedelmi iskolának 1878—81. ki tanévről szóló Ér-

A kit szeret a biróné, annak enni ad a biró.

A papné többet predikál, mint a pap.

Vedd meg először a lovat s aztán az ostort.

Gyalog ember is eljut a temetőbe.

Étel és ital házaspár.

A cigány nem csak gazdag kinoset bir népdalaiban, hanem közmondásai is nagszám-mal keringenek a nép ajkán. Cigány közmondásokat gyűjteni sokkalt nehezebb, mint a népdalok foljózése, mert az illető gyűjtő teljesen kell hogy bírja a cigány nyelvet; csak is beszéd közben jegyezheti fel magának a közmondásokat. A cigány maga arról mit sem tud, hogy mi a közmondás; ha kérdik tőle, hogy honnét hallotta ezt pl.: Szép feleség, sok barát; azt válaszolja: Szokás azt mondani; de hogy ő maga közmondásokat egymásután s egymagára felsoroljon, — az rá nézve lehetetlen.

Dr. Wlislöck Henrik.

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE

Nyolcadik fejezet.

Az örök szikla.

(Folytatás.)

Azonban nem kelt fel elég korán erre, s még az orvos sem. Egyikük sem számított arra, hogy a nap itt mily ko-

tesítőjét teszi közzé Kiss Sándor igazgató. A pontosan összeállított tudósítvány magában foglalja a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara emlékiratát Trefort miniszterhez a kereskedelmi szakoktatás ügyében, mely számos, az ügy beható tanulmányozására, szakértői képzettségre s tapintatra valló javaslatot penget. Az igazgató jelentés maga az iskola három éves történetének keletkezésével, az illető időszakok alatti tanárok, tanulók s a használt tankönyvek kimutatásával foglalkozik. Az intézet megnyílt 1878. szept. 15 én, de már 1879-ben, nem nyervevén államsegélyt, a legválságosabb napokat kénysszortult élni, míg aztán a körülmények kedvező alakulával a rá következő tanévben a 2-dik osztályát is megnyitotta. Mai nap már a helybeli ipar s kereskedelmi kamara, a város, mint az állam pártfogása folytán szépen virágzik s teljes három osztálylyal bir. Berendezése rérangjára nézve teljesen azonos a budapesti kereskedelmi akadémiával, s így a szülők gyermekeiket tojes megnugyvá-sal adhatják ez iskolába; pályájukra, jövőjükre nincs a legkisebb hátrány miatt sem aggódnok; ezt csakis netáni kétségkedések eloszlátása végett tartottuk szükségesnek felemlíteni. A 3-ik év végén kiállott vizsga, mely az érettséginek felel meg, még az egy évi ünkénysségre is feljogosítja a tanulókat. Az iskolának rendes önképűzköre, dalárdája van, taneszközök beszerzésére lelkiismeretes gond fordított. Ez évben kilencz tanár működött, s összesen 31 tanuló részesült oktatásban; ezutal mindössze csak három tanuló maradt ki, a mi az előbbi évekhez mérten, erős bizonyíték az intézet jelentőségének megszilárdultára. Melegen ajánljuk a szülők figyelmébe ez iskolát, mely — ismételjük — ép oly előnyt nyújt, mint bármely hazai más rokon intézet; ugyazt a szakképzést szerezhetik meg itt gyermekeik, mint bárhol, s aránylag jóval csekélyebb költsékek mellett. „És a mi lényeges megnugyvá-sukra szolgálhat — az értesítő szavait idézzük — a felügyelő bizottság (előnöke Finály Henrik egyetemi tanár) és a helybeli kereskedelmi s iparkamara annak időjén minden befolyásukat felhasználják arra, hogy az intézetet jó sikerrel végző növendékek hajlamuk és tehetségüknek megfelelő, tisztességes és biztos alkalmazást szerezhessenek. Felvilágosítást az igazgatóság bármikor szívesen nyújt a hozzáfordulóknak.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Megjelent a Keresztény Magvető május—június évfolyamának száma. E harmadik füzet magvas tartalmából kiemeljük a következő édekes cikkeköt: Dr. Hatala Péter palaestinaí vandorlásáról (folyt.), Varga D. a Manchester New College-ről, De Gerando Antonia levele a vallásról, melyre a szerkesztőség eltérő nézeteit nem fogja elmulasztani alkalmilag kifejtetni. A gondos szerkesztők között Péterfi D. a brit és külföldi unitárius társulat az évi naggyűlését ismerteti, még Kovács Jánostól, ki minap érkezett baba városunkba Angliából, egy londoni levelet találunk, hol nemcsak a magyar, de a francia s olasz hitközségeit is képviselte. Ugyancsak Kovács urról olvassuk a külfölkélek rovatában, minő szép eredménynyel működött mostani utjában. Felolvasásai, hitbeszékletai lelkesíté előadásra s az angol nyelv szép kezelése folytán nemcsak szellemi sikert hajtottak. „Örömmel értesültünk”, írja a szerk., „hogy e sikereket láthatóbb siker is követte, a budapesti ekklesiának tekintélyes összegeket eredményezvén.” A

rán kel, s bár Gertrud az orvos emlékeztetésére gondolva, midőn felébredt, csaknem kiugrott ágyából, mielőtt még szeméit felnyitotta volna, már egész fényáradat omlott be a szobába, s oly látvánnyal találkoztak szemei, mely egyszerre minden sajnálkozását elűzte a fellett, hogy elaludta a nap keltének percét, mert ugy vélte, hogy annál, mi e perczben szemei elé tárult, valami nagyszerűbbet, s felségesebbet képzelni sem lehet.

A szikla magaslatról, hol az épület állt, egész a távoli láthatár széléig nem volt más látható, mint egy hó fehér felhőkből álló hullámozó tenger, mely az alatta levő földet egészen homályba borította, s elrejtette szem elől. Óriási tömegekben, tömötten, s tiszta fehéren terültek el a felhők minden oldalról, s sürri csoportokba gytlve áthatatlan fátyolt képeztek; egyetlen kis repedést nem mutatva fel, mely az eget elválasztani látszik a földtől.

Mialatt azonban a világ legnagyobb része ily módon meg volt fosztva a reggeli nap sugaraitól megaranyozva, melynek szépségét még emelték a szeszélyes alakú felhőcsoportok, míg alatt az emberek lakásait elhomályosították, s beárnyalták. Egy tűndér hajó uszhatott volna e tűzfényű habokban, melyek mint frissen hullott hó ragyogtak a játszó nap-sugarakban, felséges ellentétet képezve a felette elterülő tiszta kék éggel, s egy sajátságosan nagyszerű képet tárva szem

Budapesten alakítandó unitárius lelkésziségre s imaházra eddig 4777 frt 8 kr. gyűlt be a füzet kimutatása szerint. Kovács ur ügybuzgalma folytán az angol hitközség 180 font sterlinggel járul közre, s a megnyitási tuncpélyen a hírneves Allen Henrik tanárral képviselőti magát majd.

*

Füzetes vállalatok. Révai testvérek „Világhírt utazások könyvtárából”, megjelent a Széchenyi Béla keleti utazásának 8. füzet. Ugyanannak bécsi kiadásából vettük a 23—25 szállítmányt.

*

Papp György: Az illeték egyenérték (aequivalens adó) gyakorlati utmutatója az 1881. évi május és július 1-jétől érvényes törvények és szabályok alapján összeállítva és gyakorlati példákkal ellátva. — Gyula-Fehérvár, szerző tulajdona. Ára 20 kr.

*

Nikel Zsigmond és Fekete Lajos selmeczi akadémiai tanároktól megjelent: Az emberi trágya a mezőgazdaságban. Az erd. gazdasági egyesület által tizenkét 20 frankos arannyal jutalmazott pályamű. A csinos kiállításí füzetet, melyhez egy ábra is van mellette, az erdélyi gazdasági egyesület adta ki.

*

Raimund lábat dobálta be lapunk ablakán tegnap a sajtóhírák ürdöge, a Kigyó bór biráltaiban. Ezennel kiigazítjuk a félreértést: a bók olvasandó az illető passusban. Ugyanott a mutatóványt megelőző sorokban ez áll: „Csillában csekély jókora adag van Tündéből” — olv. szintén jókora adag. Végül megemlítjük még, hogy Jókai elméskedését a Budapesti és nem a Pesti Hirlapból vettük át.

Gazdasági képek az Egyesült Államokból.

Oetken Frigyes német gazdász „Gazdasági utazás az északamerikai Egyesült Államokban” czim alatt egy igen érdekes művet bocsátott a nyilvánosság elé, s Tomait István fordításában a „Franklin társulat” utján egyszersmind a magyar olvasó közönség elé is. Oetken két évig, mint munkás szolgált különböző amerikai gazdaságokban, s érdekesnek tartjuk közvetlen szerzett tapasztalataiból mi is adni néhány részletet.

Az amerikai munkaképesség.

Az első fámón, mely 160 holdas volt, május 1-től szeptember elsejéig tartózkodtam; a gazdaság tengeri, buza, árpa, roza, zab, kaszáló és legelő nyomásokra volt beosztva, és minden talpaltai terület, műveltet alatt, egy körülbelül 12 holdas gyümölcsösben 360 fát számláltunk — viszont a zöldes kert csakis a ház székiségletét pótolta. A közut mentén csinos kis virágos díszlett. — A marha-létszám 3 lóból, 6 fejős tehénből, 10 drb. fiatal marhából és 20—25 sertésből állott, a birtokos — Balduin ur — egy tisztes 68 éves agastyán volt, családját neje és 2 felnőtt leánya képezte.

Az anya a leányokkal a házat, a fejős tehénket és tejkezelést látta el, és mellet időnkint a könnyebb kerti munkákat is; az összes mezei munka viszonyt, a marha-etetés és minden más, mi magát eladta, Mr. Balduin, a tulajdonos vállain nyugodott, és izmos, edzett alkata mellett a jó öreg mindent az év legnagyobb részén képes is volt maga végezni, és csakis nyári hónapokban vállalt némi segítséget. A midőn hozzája jöttem, az uralkodott nedves tavasz miatt még kevés föld volt megművelve, a szárazabb

elé. A cser- és juharfák lombjai, s a feynők tükés ágai, melyek otthoniasan tenyésztek e magas régiókban, a legtar-kább szinvegyületbe ragyogtak a napfényben, s szelid, félelmet nem ismerő madárkák daloltak, csicseregtek vidáman a fák ágai között. Gertrud hosszú tekintetet vetett a tájra, s aztán sietett felöltözködni, hogy kimenjen a terraszer. A ház teljesen csendes volt még. Senki nem látszott még ébren lenni, s Gertrud egy perczig meghatottan, tisztelettel eltelve állt a gyönyörű látvány előtt. Végre lépteket hallott, s felpillantva Jeremy orvost s nejét látta jőni, az előbbi, mint rendesen, telve élet-s elevenséggel, s álmából alig kúcsodott nejét, kinek arczán meglátszott, mennyire nem szívesen áldozta fel reggeli álmát, maga után vonva. Az orvos elégtlen dörzsölte kezeit, a mint Gertrudhoz lépett.

— Nagyon szép ez itt Trudka, szölt. Még szebb, mint a milyennek gondoltam. Gertrud reá nézett sugárzó szemeivel, de nem szólt semmit.

Azonban kielégítve a Gertrud arcz-kifejezése által, mely szavak nélkül is eléggé mutatta, mennyire képes méltányolni a jelenet szépségét, az orvos a szikla-lap széléhez lépett, kezeit hátrattette, s egy magánbeszédbe fejezte ki elragadtatását, sirli, szabályos fejbőlűtásokkal nevelve szavai nyomatékát.

(Folyt. ny.)

idő beálltával aztán teljes erővel láttunk a szántáshoz, vetéshez, ennek megtörténte után már ismét a széna munka, és ismét az aratás állott küszöbön, ezt követte rögtön a cséplés, míg első szeptemberrel a mező nagy része már ujabbán el volt készítve őszi művelet alá.

Néhány nap kivételével, a midőn a kéve-kötéshez és csépléshez több egyén lett felfogadva, minden munkát mi ketten, az öreg ur és én magam meggyőztünk, kévekötésnél is csak szomszédjaink segítettek, kiknek aztán alkalmilag a szívességet mi viszonzottuk, ezenkívül pedig az öreg ur egy 15 éves unokája is a fármon volt. — A cséplést egy 14 lóerejű gép látta el, melyhez mintegy 16 munkás szükségeltetett, de ez utóbbiak is majdnem valamennyien szomszédjaink valának, kiknek később aztán mi is segítőtünk. Így valóban mondhatni, hogy Mr. Balduin farmját, majdnem teljes egyedül látta el, csupán egy, majástól szeptemberig vállalt segéd közreműködése mellett.

A második fám, melyen dolgoztam, hasonlóan volt berendezve, de 100 holdnál nagyobb területtel bírt, itt a tulajdonos és egy felnőtt fia majd minden munkában részt vett, azonkívül 8—9 hónapra egy munkás lett felfogadva.

A harmadik fámón, melynek marhalétszáma 2 lóból és 36 fejős tehénből állott, egész éven át egy szolga szükségeltetett.

A negyedik fámón, mely körülbelül 350 hold legjobb Miszsissipp földdel bírt, és melyen 12 ló, és 10 dr tehén tartott, majástól karácsonyig 2—3, karácsonytól májusig pedig csak egy külön munkásra volt szükség. Magam, épen a szénatakarítást töltöttem ott, és egy egész hónap át mulaték. Ezen időben csakis harmadmagunkkal végeztük a kaszálást és minden többi munkát is, és a mi a szénát illeti, 102, 20—25 mazzanyi fuvrat szállítanak a pályába.

Voltam továbbá Californiában egy gazdaságban, melynek mintegy 90 holdnyi gyümölcsöse és faiskolái voltak — e mellett pedig még 100 hold föld is szántott. Itten — Potlumban — egy egész éven át négy egyén és nem több foglalkoztatott, és csakis a legűrgősebb őszi foglalkozások alkalmával lett két vagy 4 chinai fölfogadva. A birtokos maga betegeskedése végett minden munkától kénytelen volt tartózkodni.

AZ ERDÉLYI HÁZASSÁGOK.

A közös hadügyminiszterium rendeletét intézett a katonai törvényszékhez, miszerint katonának a katonák hitveseinek nem szabad engedélyt adni többé az ugynevezett kolozsvári, vagy unitárius házasságra. Az esetben tehát, ha a házasulandó oly nő akar elvenni, ki férjétől úgy vált el, hogy a férj az unitárius vallásra tért át, vagy olyanok akarnak nőstülni, kiknek neje még él, de elválás végett szintén e vallásra tért át, házascdási kérvényük visszaküldendő s egyuttal értesítendő, hogy házasságuk érvénytelennek tekintetik. A protestáns lelkészeket értesíteni fogják erről is, s a tilalmat ujból kihirdetik.

E rendelet ő felsége által kibocsátott kéri-irat folytán keletkezett s dr. Grusa tábori püspök az ilyen házasságkötések által az udvari körök nehezítését is magára vonta.

A hadseregben életbelépő intézkedéshez hasonló tilalmat fognak az osztrák bel-, igazság- s közoktatásügyi miniszteriumok kibocsátani az „erdélyi házasság” ellen s annak érvénytelenségét a külföldi hatóságokkal is tudatják. Az evangélikus lelkészeknek pedig megtiltatik az ilyen tilalmas házasságot megáldani, mivel az unitárius vallás a Lajlán tul nem tartozik a törvényben elismert vallások közé.

Nyilatkozat.

Mintán a „Kelet” idei 154. és 155. számban a „Román nemzeti irodalom” czime alatt közölt tanulmánycikkenkhez az adatok nagy részét k. peterdi körjegyző Pap Simon urtól nyertem meg (ki, mint a román nemzetnek egyik elrejtőzve élő tudományosan képzett férfja, egyike azon román egyéneknek, a kik pusztá nemzetiség ellenzenéből a magyar nemzet iránt rut gyűlöléssel nem viseltetnek, s a ki a román nemzet irodalmának a magyar olvasó közönség előtt ismertté tételéről — bizonyos büszkeséggel — a kivánt adatokat egész készséggel bocsátotta rendelkezésem alá): nem tehetem, hogy a nemzetiségi feltékenység szűk korlátain való feltélemelkedést tanúsító szives készségeért a nyilvánosság előtt köszönetet ne mondjak, kívánva: adjon az ég magyar hazánknak sok oly hű és békés szellemű román honpolgárt, mint a milyen — Pap Simon ur!...

Torda, 1881. júl. 12.

Nagy Albert.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. július 15.

Lapunk t. előfizetőit tisztelettel kérjük, miszerint a jövő felévre

előfizetéseiket idején megújítani sziveskedjenek.

Helyi hírek

— **Emlékszóbor Mátyás királynak.** Ma délután városunk érdemes polgármestere Minorich K. ur fontos értekezletet hívott egybe, egy oly tervet beszélni meg, melynek mielőbbi s minél tisztességesebb végrehajtása városunk reputációjának érdekében kívánatos. A nemzeti kegyelet nyilvános jegyei, mindig az illető nemzet erkölcsi nívójának mértéke; belőlük látni, mennyire tudjuk megbecsülni a nagyságot, a sors ez ajándékát, mennyire vagyunk rája érzékenyek, s egyáltalában minő érzékünk van iránta. Ha létezik város, melynek kövei egytől-egyig századoknak néma krónikájaként rejtik magukban, ugy bizonyára Kolozsvár. De ha létezik város, hol a múlt emlékeivel keveset törődnek, ugy szintén nem utolsó hely jut Kolozsvárnak. Mindenesetre a történelmi kegyelettel nem sokra megy egy városépítő bizottság s a bástyák apuk lerombolását eléggé megáraták annak idején az archeologusok; de ha ily kevéssé habozunk tetteleg lépni fel egyes esetekben, melyeknél tán más expediens is lehetett volna mint eleven hus kimeztzés: nem erkölcsi kötelességünk viszont más oldalról fejteni ki ellensúlyozó munkasságot s annál nagyobb kegyelettel karolni fel városunk dicső emlékei közül azokat, melyek tisztelte internationalis, miveláló korunk napjainak közszükségleteivel semmikép egybe nem illőközik? Történelmünk legnemesebb, legénegebb alakjainak egyikét városunk adta a hazának; Korvin Mátyás a külföld előtt is bámúlt, elismert nagyság; századokon át az idegen az ő nevét szőtte ama kevés, mesés adat közé, mit hazánkról tudott. S ime mi tudomás is resteltünk róla venni; az az óvárbeli omlatag, roskatag kaszárnya egyszeri emléktáblával se védheti az átutazó előtt közönyösségről vádolt városunkat. — Nem hajunk a rajongásra, de a hétköznapi misérékkel se tartjuk lélekemelőnek örökké bibelődni, s kivált a hol oly nyíltan beavított, rég elismert mulasztás helyreállításáról, mint e szellemünk hozandó áldozatról van szó, nem mondhatunk egyebet, mint hogy „Tette fel!”

— **Pálmai Ika** asszony kötbéré, mint a „M. Polgár” írja, 4000 forintba rugna és nem 2000-re. A szerződés, mint említők, 3 évre szól, most hozzá tehetjük, hogy tulajdonkép nem 8000 forint évi fizetéssel. Az első évben ugyan is 6000, a másodikban 7000 s csak a harmadikban 8000; ide számítva még a kötbérért járó levonást, az első évi fizetés tehát csak 5000, illetőleg, ha a „M. Polgár” nem csalódik, 4000 frtra menne.

— **Tűzlárma.** Tegnap este háromnegyed tíz órakor a tűzoltótoronyból az öt tűzet jelzett a tizedik kertlethez. Mire tűzoltóink a helyszínen megjelentek kitűnt hogy a tűz hidevély az utcán támadt. Egy hidevély gazda ember egyszerű szénát hozott haza a szénarétről. Székere egy utcai lámpaoszlopba ütődött, s a nagy ütődésre a lámpa tartalma, az égő petroleum, a szénára ömlött, s ott rögtön lángra csapott. Az ekként támadt tűzet sikertűl csakhamar minden nagyobb baj és kár nélkül elfojtani. A sétatéri közönség huzta a legrovidebbet; nyakra fere sietett mindenki haza, s már késő volt látnia hogy a nagy lűhő csakugyan semmiért történt; lemondással tört haza, nolens-volens korán felkúdni a zenahallgató publikum; egy estét vesztett vele.

— **A következő** gyászjelentést vettük: Özg. Medgyesi József né, született Nyegruz Katalin, a maga és fia Medgyesi L. József, neje Nyegruz Rebeka s gyermekei: Jozefa, Katalin, és József; egy a megboldogultak nagybátyja Nyegruz Kristóf és neje Verzár Katalin, nagynénje özv. Korbul Jánosné szül. Nyegruz Mária; számos közeli és távoli rokonok nevében megszüremorodott szívvel tudatja, hogy szeretett jó fia, hű testvér és rokon Medgyesi János, kereskedő, folyó év június 14-én déli 1 órakor, életének 53 ik évében, agyszélhűdés következtében, nagy szenvedés után megszűnt élni. Hült tetemei folyó hó 16-án d. u. 5 órakor tognak, róm. kath. szertartás szerint, belkőzpétecsai 29. számú lakásáról a közös sírkertbe kikisértetni.

— **Nyilvános köszönet.** Református kollegiumunk alólirt igazgatóságának van szerencseje hálás köszönetét nyilvánítani azon nemos és áldozatkész adakozóknak, kik szivesek voltak egy oly intézmény alapvetéséhez hozzájárulni, melynek áldásaiért a jövőndé itjn nemzedékek lesznek az alapítóknak örökre hálaadói. Ez intézmény: az iskolai kórház, melynek alapításában Jancsó Lajos igazgató kezdeményezése folytán résztvettek nagylelkű adományokkal: 1. Jancsó Lajos igazgatótanár gyűjtőívén: Mált. Nagy Péter ev. ref. püspök 100 frt. gr. Teleki Miklós 6 nagysága 100 frt., br. Bánffy Zoltán berecztelki lakos, egykori növendégünk 50 frt. Takács János távirda igazgató, egykori igazgatótanár 20 frt., dr. Lengyel Dániel losonczy nyug. igazgatótanár 10 frt., dr. Lengyel Dániel, Schiessel Rózia 5 frt., Nalácsi Ödön 11 éves bűlcsész 100 frt., Hajdu Ferenc 11 é. b. 2 frt., Dombi Zoltán 11 éves b. 2 frt., Sófálvi Miklós 11 é. b. 2 frt., Brunner Károly rettegi

lakos 1 frt., Csizsár József szolgabíró helybeli 1 frt., Csizsár Gyula. egy hallgató 1 frt., Sófálvi Miklós egeresi ref. lelkesz 1 frt., m. özv. Macskási Pálné 1 frt., m. Macskási Antal egeresi birtokos 1 frt., stb. *) Összesen 401 frt 45 kr. 2. Debreczeni József tanvezető tanár gyűjtőívén: Csiki Mihály helybeli polgár 4 frt., Bokros Arisz tid, elemi 2 osztályos 3 frt., Mohaupt Mihály oszterni jegyző, Torontálmegyeiből 25 frt., Hécezi Lajos helybeli erdősz hivatalnok 4 frt 60 kr. mlts Teleki Mihály nyug. gubernalista helytt 2 frt. 40 kr, Bartha János helybeli orvos 2 frt. 40 kr., Fenyő György telekkönyvvezető Déczsen 2 frt., Székely Mihály jendő gazdatiszt 2 frt., Decsei Hugó helybeli iparos 2 frt., Mihalec Elek valkói ref. pap (míg fia tanodánkba lesz) 2 frt., Meiszner József IV. gym. tanuló 2 frt., Fülöp Mihály jó. szágigazgató Gyéresen 2 frt., Turbucz Ferencz deási pénztárnok 2 frt., Somogyi István helybeli ügyvéd 2 frt., Elekes András helybeli törvényszéki hivatalnok 2 frt., Fosztó Ferencz hidalmási birtokos 2 frt., Demsik Gyula hidalmási birtokos 2 frt., Nagy Domokos krasznai birtokos 2 frt., Fodor György gazdatiszt 2 frt., Égeni Sándor helybeli polgár 1 frt. 90 kr., Hubinek Józsefné szibeni urasszony 1 frt 40 kr., Gáspár Lajos vasai ref. pap 1 frt., Babos Gábor mezőegyi birtokos 1 frt., Heigel Lipót és Albert VI gym. osztályosok 1 frt., Pál Albert kataszteri biztos 1 frt., Szabó Edmund vállalkozó helyben 1 frt., Kilin Miklós helybeli birtokos 1 frt., Tompa Károly tanodai ügyvéd 1 frt., Porcst Ferencz helybeli iparos 1 frt., Györgybió Samuel hivatalnok helytt 1 frt., Biluska Simon gyalui birtokos 1 frt., Tauffer József kereskedő helytt 1 frt., Oiasz Károly helybeli tanácsos 1 frt., Wagner Ferencz VI gym. tanuló 1 frt., Wagner Viktor I gym. tanuló 1 frt., Csizsár László balványosváraljai ref. pap 1 frt., Horváth György csucsa birtokos 1 frt., Czigler Emil helybeli járásbíró (evenként, míg fia itt lesz) 1 frt., Viko István helybeli birtokos 1 frt., stb. Összesen 92 frt 60 kr. 3. A gr. Teleki Miklós 6 nagysága gyűjtőívén: Özv. gr. Teleki Domokosné 6 nagys. 5 frt., Wesselőnyi Ferencz 6 nagysága 5 frt., br. Wesselőnyi Istváné, gróf. Rhédei Zsanna 5 frt., gr. Karacsi Melani, gr. Degenfeld Augustine 5 frt. jfi. gr. Teleki Samuel 5 frt., gr. Teleki Gusztáv. 5 frt. Voith József 5 frt. Csiki Imréné 5 frt Stein Gábor 2 frt. 2 frt. Összesen 47 frt. Sarkány Ferencz tanár gyűjtőívén: Sztovicsok Ferencz 20 frt. Bodor Zsigmond emlékére. VI. gym. oszt 5 frt 50 kr. Turbucz Ödön IV gym. tanuló 5 frt Összesen 30 f. 50 kr. A kórház alap teszen tehát: 571 frt. 55 krt. Midőn a fölisorolt adakozók a nemos eszme valóstításában ily mérvű buzgalommal voltak szivesek támogatni kollegiumunk igazgatóságát, öt nemcsak hálára kötelezték, de a jótékony intézmény létesítéséhez neki a legjogossá reményt nyújtottak arra nézve, hogy ez intézményt a tanuló ifjúság iránt érdekűd tisztelt szülők és tanítgyárakot ezentul is szivesek lesznek fölkarolni. A fentebb fölisorolt adakozóknak ismételten meleg köszönetét nyilvánítja Kolozsvárt 1881 júl. 15. A kolozsvári ev. ref. kollegium igazgatósága.

— **Időjárás** Európában: A nagy „légnyomás (768—770) a kontinens középtáján, a kis légnyomás (759—760) annak keleti részében van. Nyugatias gyenge szeleknél az idő többnyire derült, száraz, melegebb. Hazánkban: Többnyire északnyugati, részben északkeleti és keleti gyenge szelek mellett a hőmérséklet jóval, a légnyomás kevéssel feljebb szállottak. Az idő napos mellett változó felhőzetű, száraz. A száraz, változó jellegű időt derült jelleg váltja fel, mely tartósan meleg és száraz lesz a jövő napokban. — Kilátás a jövő időre: Tartós, meleg, száraz és derengő időt várhatni.

Hazai hírek.

— **Öngyilkosság** vagy büntett? S. sz. györgyi Józsi János kocsis, gazdája, a Gidó csűrben felakasztva találtatott. A szállongó hírek, mika szomszédoktól kerültek, Gidót gyanuba ejtették, minek folytán Gidó el is fogatott. Józsi Jánoson ez első hivatalos boncolzat megejtetvén, mely öngyilkosságot konstatait, a szülők részéről egy második vizsgálat kéretett. A második boncolás eredménye Gidóra nézve nagyon is terhelően ütött ki s tegnapelőtt egy harmadik bizottság vizsgálta meg a sirjából kiasótt hullát. A bulla már teljes feloszlásnak indult s így csupán annyit állapíthattak meg az orvosok, hogy a test oldalán erős ütések vannak, de hogy ezek halálosok voltak-e s hogy ennél fogva Józsi János öngyilkosságot követhetett-e el vagy nem: azt már nem lehetett konstataitni.

— **Árvíz minden héten.** A Körös a múlt vasárnap éjjel, mint nagyváradi lapok írják, nagy mértékben megáradt, s egy Nagyváradon mint vidéken hatalmas károkat okozott; a füzési telepről mintegy 80 tuját vitt el a rohanó árvíz, dacára az ott alkalmazott munkások minden erőfeszítésének. A mentes körül kiváló érdem és elismerés illeti a füzesen táborozó honvédeket. Egy utasi csapat, élén főhadnaggyával bannulatos dolgokat vitt véghez az idegen vagyon megmentése körül.

*) A krajczáros adományokat társulko miatt a kórház iránti legmelegebb érdeklődésünk dacára sem közölhetjük. Szerk.

— **II. Rákóczy Ferencz pipája,** melyet Rákóczy szökésének napján használt, a nemzeti muzeum birtokába került. Ez érdekes ereklye története a Híresarnok szerint a következő: A pipa Lehmann n. Károly százados, az akkori bécsujhelyi börtönörtség parancsnokaé volt, ki, midőn Rákóczyt a börtönből kiszabadította, saját ruhájával a pipát is odaadta neki. Rákóczy menekülését e pipa nagyban előmozdította, a mennyiben a börtönörtség, ismerve Lehmann pipáját, mely Rákóczy szájában volt, abban a hiedelemben, hogy a menekő századosuk, Rákóczyt távozni hagyták, ki a pipát Lehmannnak e miatt történt lefejezése után emlékül megtartották. Az ereklje később N u z s á n báró osztrák tábornok birtokába került, ki ugy jött a pipa birtokába, hogy midőn Rákóczy vagyonát Munkácsosn elkobozták, a Montekuku i ezred segítségével karhatalommal kerítette kézre. Nuzsán br. halálával e történeti becsű pipa a báró fiára szállt, ki azt e század elején Fiáth György báró, cs. kir. kamarás és volt huszár századosnak ajándékozta, kivel a fiatal Nuzsán baráti viszonyban állott. Fiáth György báró elhalálzásával e pipa fiára szállt, ki azt dr. Nagy Boldizsárnak, a hercegfalvi uradalom orvosának ajándékozta, ki viszont a nemzeti muzeumnak küldte be ez érdekes ereklyét. A pipa kokusdióból van készitve, kupakja ésnnyaka pedig ezüstből. A pipa teste gyöngyházzal van kirakva, azonkívül pedig három kétfélté szassal, virágokkal és madárakkal van díszítve. A kupakon 4 gránát és 3 türkisz van, nyakára pedig „K. L.” (Karl Leumann) betűk vannak karczoltak. E történelmi becsű ereklje a napokban már látható lesz a fővárosi nemzeti muzeum régiségtárában.

Vegyes hírek.

— **IX. Pius pápa** holttestét, mint Rómából jelentik, tegnap éjjel szállították át a végleges sírboltba. Az átszállítás nem ment végbe minden zavar nélkül. A koporsót mintegy 200 kocsis és 3000 ember követte. Az utcán sok ablak ki volt világítva. A Péter-téren „Éljen Olaszország!” kiáltások hangoztak fel, mire a menetből a pápa éltetésével választottak. A Diokletian-téren ismétlődtek e kiáltások mindkét részről: itt ködöbások is történtek, melyektől három ember megsebesült. Mintán néhány egyén elfogatott, a menetet tovább folytatta útját. — A jelenlegi pápáról jelenti a Standard római levelezője: „Biztos forrásból arról értesültünk, hogy a pápának egy idő óta előérzete van közelgő haláláról. Nem rég végrendeletet tett, melyben magán vagyonáról rendelkezik; mint pápa még két végrendeletet készít, melyek közül egyiknek, mint hiszik, politikai fontossága lesz.”

— **Mária Terézia** kortársa. Kréta szigetén Retimo város közelében fekvő faluban néhány nap előtt halt meg Artos Konstantinos görög földbirtokos. Száztizennyolcz éves volt. Ifjú korában pásztor volt és tízenyolczadik évében nőül vette egy mohár leányát, kivel néhány juhot és egy kis földet kapott. Ez időtől fogva gazda volt. Öt feleséget 11 gyermeket, testvérreit és ezek gyermekeit kísérte a sírba. Tíz szultán alattvalója volt és közülük hat ellen küzdött. Még mult évben bíró volt falujában. Két fia vitte ki a temetőbe.

— **Egy hírhedt** bandita elfogatása. Egy hírhedt nápolyi banditát fogtak el a napokban, ki az egész vidéket több éven át vakmerősége és kegyetlenségei által rémülébe ejtette. Papi ruhában sikerült elmenekülnie üldözői elől egy rozsz birben álló házba Grotta della Marra utczába. Itt négy jól fegyverzett rendőr körülvette a házat. Midőn del Prete — ez a bandita neve — észrevette őket, kirohant a házból mind. egyik kezében revolvert tartva. A meglepett rendőröknek nem volt idejük őt elfogni, hanem a Loffredo utcába üldözték. Itt egy ötödik rendőr csatlakozott hozzájuk a Santi Apostoli utcából, ki a bandita fejére erős vágást mért. Del Prete sebe dacára neki rohant és lelőtte, ugy hogy azonnal halva került el. A gyilkos majd elmenekült, ha meg nem botlott volna a megölt rendőr holttestében, de ekkor a rendőrök közül kettő megtámadta s borzasztó küzdelem fejlődött közöttük. Del Prete két revolverral s sifargizájával (hosszu késével) kétségbe esetten védte magát, de miután egész csapat rendőr vette körül, végre lefegyverezték, noha súlyosan meg volt sebesült, meg kellett előbb kötözni és bérkocsin vinni a börtönbe.

— **Amerikaiasan.** A legnagyobb és kétségtelenül a legdrágább slüggöny, mely eddig vilámos távirón továbbított, az volt, melyet f. é. május 21-én New-Yorkból küldtek a „Chicago Timesnak.” Az amerikaiak ugyanis igen nagy érdeklé várták az újtestamentumnak Oxford és Cambridgeben megjelent újabb angol fordítását, sőt a mű megjelenése előtt már 800 ezer példányra voltak előjegyezve. A „Chicago Times”, hogy olvasóival azonnal megismertesse a régi és új fordítás közti különbséget, azon napon, midőn az új kiadás New-Yorkban megjelent, Mátyás könyvéből 28 fejezetet, Markéból 16, Lukácséból 7 és János könyvéből 5 fejezetet táviratoztatott magának. Összesen 83.715 szóból állott a távirat.

— **A Vandalia** nevű gőzös sorsa hosszú időn át bizonytalan volt s Glasgownál már azt jelentették, hogy a hajó siketengeren elveszett.

Hosszu időn át nem lehetett hirt hallani e hajóról, mely június 19-én hagyta el Hamburgot 1167 utassal, kik legnagyobb részt Newyorkba akartak utazni. Végre több mint három heti bizonytalanság után a Vandalia mult szombaton éjjel után a Clyde torkolatához ért s az ottlevő világító torony tüze által jelezte. A hamburgi társulat több hivatalnok, — e társulat tulajdonosa a hajó, — a glasgowi német konzullal együtt egy kisebb gőzösn a Vandalia elé ment és azt vasárnap déli felé elérték. A kívándorlók a fedélzeten állottak és újjongva üdvözölték a kis gőzöst, mely feléjük tartott. Petzold kapitány és tisztje nagyon könnyedén beszéltek a veszélyről, mely a hajót fenyegette, pedig három hétig forogtak a hajó utasai élethálál között. Június 22-ikén hagyták el Pentland Firth-et, a tisztek épen kávénál ültek, midőn a hajó egész alkotmánya egyszerre megrondult, a gép irtózatoss sebességgel kezdett forogni és csakhamar kétségtelenné lett, hogy a fősavartartó eltörtött. Az utasok között irtózatoss félelem tört ki s a kapitány csak nagy nehezen tudott rendet csinálni. Felvonták azonnal az összes vitorlákat és vészjeleket adták, de hasztalanul, mert a hajó az 58-12 hosszúsági és a 13-30 szélességi fok alatt volt, a hol nagy hajók nem igen szoktak járni. Éjjelenként tüzet gyújtottak a kémény fölött és röppentyűket bocsátottak fel, de hasztalanul. Több bárka ment ugyan azon uton, de ezek nem voltak képesek segíteni. Végre hosszas várakozás után mult estőtörtökön a Conqueror és az Express vontatóhajók megmentették a hajót s ezek hozták vissza Glasgowna. Mint a „Times” beszéli, a kívándorlók között magyarok is voltak, kik Illinoisban akartak letelepedni. A hajó két hónapra el volt látva élelemmel és így az utasok nem szenvedtek hiányt az élelemben, de a dohány kifogyott. A társaság a hajót ki fogja javíttatni és az a kívándorlókkal együtt július 19-én ismét utnak indul Glasgownól. A kívándorlók a kis gőzösn levő társulati hivatalnokoknak adták át leveleiket, melyek egy nagy zsákot töltöttek meg; e levelekben értesítették ismerőseiket és rokonaikat, hogy megmaradtak elhatározásuk mellett és ismét elindulnak Amerika felé.

CSARNOK.

A színész és a jövője.

Az öreg Laube színész életéből és egyéni élmények alapján készült újabb novellájának egyik bírálója szellemes észrevételeket tesz a színész társadalmi helyzetére, illetőleg e helyzet jövő alakultára vonatkozólag. Megjegyzéseit a következőkben összegezve közöljük olvasóinkkal.

A színésznek nagy a csáberejük, csak hogy ehhez kevés köze van a költészetnek. Leginkább lehet szó még költészetről a diákoknál s költőknél. A diák tapasztalatlan, levegőben jár, kál s ezért könnyen veszti el ifjú szívét; ninos gyakorlati érzéke, a valót s látszatot el nem tudja választani. A költő, már a szinköltő, eszményének megtestesítőjét szereti meg a színész-nőben, alakjáról a szereplőre vivő át szerelmét. Érettebb koru, prózában foglalkozasu egyének nem rajongnak, ők pártfogolnak, szerelmükön érik a bürzesszag.

Laube a színész varázsát a szinköltészetnek tulajdonítja első sorban. Pedig vajjon a tragoediák poetikus alakítói vagy az énekesnők, ballerniák mutathatnak-e fel nagyobb sereg imádozó? Nem a szinköltészetnek tulajdonítandó ama varázs, ugymond Laube bírálója. Hanem a szokatlanok, a társadalmi állás kivételességének. A szinpadra lépő lány, kilép a nőiségnek szabott korlátok közül. Nemének legtermészetesebb s legszebb tulajdonságait: a félénkséget, nyilvánosság elől tartózkodást, kis házi körben csöndes működést — a kezdő színésznőnek mindez meg kell fogadnia, mert bennük talál. na a legnahezebb akadályokra. — Ezek helyett tehát most szellemi önállóság fejlődik benne s képessé lesz bármily helyzetben egymaga föltartalni magát. A férfi s nő egyenjoguságát, miért anyai küzdelem folyt mintha keresztül lenne vihető: az emancipációt magától érthetőleg igényli a színész. S ez sajátos, pikáns bájjal veszi körül egész lényét. Mint minden nőt, ki nyilvánosság terén működik. Jól tudják azt a nők s emancipáció követelősteknek tán ép ez is a titkos rugója. A hamisítlan női húság sugálja a dagályos szavakat. Ha a nők országházban ülnek, védő ügyvédekkel szónokolgatnának, tantermekben előadást tartanának, ugy a színésznek elvesztenék hatalmukat. Mintán azonban ma még nem vagyunk oly szerencsések, hogy testvérünkkel iratkozzunk be órákra, hogy önket választógyűlésbe kísérjünk, hol programbeszédet tartson, — sem hogy anyóunkat kelljen ügyvédünkkel választanunk; így tehát a színésznőnek ragmarad kiváltságos joguk a sok férfi képzelmre meg zive felett, — s életük minden léle szerelmében bővelkedik; elkezdve a gymnazistának rajongásától, mely nemcsak viszozatlan de ismeretlen is marad, fel a kopaszfejű milliomos legledéresebb szeszélyéig, a kinek rendes tárfája van a szerelemre s mindig kézpénzzel fizet. . .

Thaler Károly, a Neue Freie Presse bírálója, kinek nézetait itt kinyatolozzuk, bátran rá-

mutathatót volna az emancipált nők amaz osztályára, mely a színésznek kizárólagos hatalmát ugyancsak veszélyezteti. Ez osztálynak nálunk egyáltalán nincs, s a külföldön sem sok a képviselője, de mert létezik, meg kell róla emlékeznünk. Az írónket értjük. Nem a „blue-stocking”, a blan Strumpf toiharozosát; hanem a Sand Györgyöket. Igaz egyébiránt, hogy mai napság alig akad, ki az emancipáció korszak e kiváló jelenségét utánozni merje, s regényei ma már kevesebb sikerrel apostoloskodnak a szenvedély uralma mellett. De tény, hogy a szellemi terre lépő nő mindig feljogosítva érzi magát, mint Arany J. mondja: „neme szűk körén tultenni.”

Mindenesetre a nő helyzete, bármí társadalmi állás nevével rendelkezék is, örökre nehéz, kényes kérdés marad. Állításunknak eléggé mélybe világít az a körülmény, hogy az erkölcs fogalmai ugyszólvá az égal szerint módosulnak. Páris nagyvilági élete, Olaszország tüzes szenvedélyei mi nekünk ép oly szokatlan, más világot képeznek, mint akár a hottentotoknak képezhetünk mi magunk. A ki Delpitnek e helyt közölt beszélyét elolvasta s a ki az olasz olasz festőktől látott valahol egy női arcot, érteni fogja szavainkat.

Csak korlátoltságra mutatna az erkölcsöt hozni itt szóba. Vannak dolgok, melyek igazsága ép oly kevéssé elemezhető, mint maga az elementaris világ.

A „Kelet” magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Prága, júl. 15. Tisza Lajos, a magyar miniszterelnök öcsse ide érkezett és a „Kék Csillag”-hoz címzett vendéglőbe szállt.

Sistova, július 15. A tegnapi diplomatiai kar fogadtatásánál Románia követe távol maradt, ép ugy nem fogadta el a város díszbankettjére szóló meghívót tüntetésül. A város ünneppélyesen van díszítve, este fáklyásmenet. A nemzetgyűlés házán transparentek a fejedelem és azár képeivel. Ehrenroth elutazásánál a fejedelem őt átkarolta és megköszönte neki szolgálatait. Tíz órakor a fejedelem elhagyta a hajó földézetét s megnyitá a nemzetgyűlést. Trónbeszédet nem tartott, csak néhány szóban beszézte ki, hogy a képviselők a nemzet hű tolmácsai. Azután előterjesztetett a fejedelem három föltétele, melyet a képviselők felállással és éljenekkel elfogadtak, s mely ezután jegyzőkönyvbe iktattatott és felolvasatott.

Végre a fejedelem azt mondá: „Köszönöm a képviselőknek a bennem helyezett bizalmat; a nemzetgyűlést ezennel bezártnak nyilvánítom.” Lelkes éljenzés közt a fejedelem kormányával elhagyta a termet, s a nemzetgyűlés előtti emelvényre lépett. A város harangjai megkondultak, mire 5 püspök fényes segédlettel „Te Deum”-ot tartott. A bolgár kormány következőleg alakult meg: külügy Sztójkov, hadügy Krilov orosz tábornok, belügy Remelingen ezredes, pénzügy Jelekovicz, igazságügy Theosarov.

Drezda, július 15. Uruguay köztársaságban komoly összefutkozás és bizonydalom készült; az idegenek és így az osztrák-magyar colonia biztonságáért is eléggé kezkeszkedik az európai, braziliai és argentiniai hadihajók jelenléte.

Páris, július 15. A nemzeti ünnepen a kivilágítás, a felvonulás és produkciók nagy rendben történtek, a szabdkömvisek, szocialisták és kommunisták tüntettek, de minden zavar nélkül. A mai hadi szemlére csak huszezer jegy adatott ki. — A köztársaság elnöke 243 fogolynak adott kegyelmet. A boulognei erdőben megtartott csapatszemenlél jelen voltak: Grévy elnök, a ministerek, a senatus és a kamara elnökei, a képviselők és majdnem valamennyi itt székelő nagykövet.

Róma, július 15. A törvényszék a tegnapelőtt éjjel történt zavargások miatt elfogott egyének közül négyet egy havi fogságra és 100 frank bírságra, kettőt három havi fogságra és 250 frank bírságra, azonkívül az első négy közül egyet a rendőrtügynek ellen elkövetett tettelegességért további két havi fogságra ítélte.

Páris, július 15. Az utcákon tegnap késő estig legélénkebb forgalom uralkodott. A kivilágítás igen fényes volt, az egész ünnepély a legszebb időben folyt le.

Kiel, július 15. Az angol hajóraj tisztelőre tegnap diszebed volt, Vilmos herceg angol nyelven felköszöntö Victoria királynőt és üdvözle az edinburghi herceget, mint egy hatalmas nemzethek, képviselőit, mely barátságos lábon és törzsrokonságban áll Németországgal. Az edinburghi herceg német nyelven köszöntötte fel Vilmos császárt.

Felolvas szerkesztő és kiadó-tulajdonos: BÉKÉSY KÁROLY.

Felhívás pályázatra.

A kolozsvári városi felsőbb leányiskolában a jövő szeptember 1-én kezdődő iskolai évvel a III-ik osztály megnyílik, minek következtében a természettudományi tanszék betöltendő lesz.

A tanszék elnyerésére ezzel pályázatot hirdetünk.

A pályázatban részt vehetnek mindazon tanárok, kik középiskolai képesítéssel bírnak. Folyamodásukhoz csatolandó: a képesítő oklevélről kivül keresztlevelük; eddigi alkalmaztatásukról s netalán nyilvános tanintézeteknél folytatott működésükről szóló bizonyítványok, végül az illetékes hatóságok által kiállított erkölcsi bizonyítvány. A folyamodványban kiteendő, hogy családosa-e a pályázó vagy nem.

A megválasztandó tanár kötelessége: a physika s matematika, esetleg a chemia s geologia, s a jövő iskolai évben kivételesen a földrajz tanítása, heti 18—20 órán át. Több órára nem köteleztetik.

Javadalma ezért: 1000 forint évi fizetés, 150 forint szállás-pénz, s öt évenként 100—100 forint fizetési pótlék mindaddig, míg az évi fizetés 1500 forintba nem emelkedik.

A választás ezuttal ideiglenes, a megválasztandó azonban, az első évi jó sikertől működés után, véglegesítetté fog.

Felhívom ehhez képest a pályázni kívánókat, hogy az itt előírt módon felszerelt folyamodványokat vagy személyesen vagy bérmentett levélben hozzám, folyó évi aug. 1-ig nyújtsák be, mert a később érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

A megválasztandó tanárnak f. évi aug. 25-én kell Kolozsvárra az iskolaszék elnökénél jelentkeznie.

Hogy a folyamodók pontosan legyenek értesíthetők, fölkéretnek lakásaik és címük megjelölésére.

Kolozsvárott, 1881. július 10. a városi iskolaszék megbízásából

Szász Béla,

a felsőbb leányiskola felügyelő bizottságának elnöke.
(Lakása Külszén-utca 8. sz.)

(329) 3—3

BAK LAJOS

műasztalos

KOLOZSVÁRTT

gépekkel berendezett gyárában mindennemű

BUTOROKAT,

BOLTI és TEMPLOMI

berendezéseket,

építési asztalos munkákat

készít, s az építések alkalmából ajánlja gőzzel kiszáritott nagy mennyiségben

készletben levő

KOCZKAPADLÓIT.

Amerikai tölgy parquette egy □ öl 7 frt.

Koczkás parquette egy □ öl 12 frt.

Ugyan ő nála kaphatók kiszáritott tölgy, bükk, juhar, hárs, dió, köris s másnemű fák jutányos árban.

Megrendeléseket vidékre is a legnagyobb pontossággal teljesít.
(240) 24—100

Tovább árusoknak nagyobb % százalék leszámítódik.

Feltűnő leszállított

Árjegyzék.

1 négy vaskerekű, kékfűdeles gyermek szekér 6 frt 40 kr.

Kalap, cipő, kesztyű és fehérneműk:

1 gyermek posztó kalap 90 krtól 2 frt.
1 férfi posztó lágy kalap 1 frt 60-tól 2 frt.
1 kemény 3 frt 30-tól 3 frt 80-ig.
1 pár gyermek cipő 55 kr.
1 férfi cipő 1 frt 20 kr.
1 szeges talpu cipő 1 frt 80 kr.
1 finom szeges talpu cipő 3 frt 80 kr.
1 finom szeges talpu cipő 3 frt 80 kr.
1 britnél szeges talpu cipő 3 frt 80 kr.
1 férfi bő szeges talpu cipő 4 frt 20 kr.
1 finom cipő 5 frt.
1 glassé kesztyű 85 kr.
1 női 3 gombu glassé kesztyű 1 frt.
1 darab esőernyő 95 krtól 2 frt 50 krig.
1 selyem esőernyő 3 frt 80 kr.
1 szeges oxford ing 65 krtól 1 frt 80-ig.
1 fehér sima sifon ing 1 frt 15 kr.
1 vászon lábravaló 80 krtól 1 frt 40-ig.
6 zsebkendő beszegett 45 kr.
1 pár kötött harisnya 60 kr.
1 gőpel kötött harisnya 20 kr.
1 pár gyermek harisnya 12 kr.

Galanteria, illatszerek, nűrenbergi és rövidárak.

10 darab papír szivarszipka 6 kr.
12 darab acél ingomb 5 kr.
12 karika gépezérna, 75 rőtő 28 kr.
12 karika gépezérna, 200 rőtő 65 kr.
12 karika legfinom. gépezérna 200 r. 85 kr.
8 matring kötő gyapot 66 kr.
8 matring király kötő gyapot 1 frt 35 kr.
20 matring varró czerina 10 kr.
20 rőtő perli 8 kr.
10 rőtő fehér galand 10 kr.
1 darab album 80 kr.
1 napraforgó szappan 40 kr.
1 egész rud eszéki szappan 65 kr.
1 eszéki kenőcs 40 kr.
1 eszéki viz 55 kr.
1 eszéki puder 50 kr.
1 fogkefe 10 krtól 40 krig.
50 iv. levélpapír 30 kr.
50 levélboríték 15 kr.
25 angol varró-tű 3 kr.
25 francia, aranyfokú varró-tű 8 kr.
12 tyukaszem-karika 20 kr.
1 hajkefe 35 krtól 1 frt 30-ig.

Kohn Lajos,

Főtér Br. Jósika ház alatt.

(255) 13—52

INGYEN

20 frt bevásárlás után
egy 1 frt 2 kros
legyező.

50% olcsóbban mint bárhol!!!

Csaknem INGYENI végeladás.

A CONCURRENCIA következménye mindig FELTŰNŐ OLCÓSÁGRA akad. Külföldi és bécsi útazásomból visszatértem, legfőbb kötelességemnek tartom helybeli és vidéki igen becses vevőimnek tudomására juttatni, hogy bevásárlásom VARENSDORFBAN oly szerencsésen sikerült volt, hogy ott egyik a legelőkelőbb gyárosnál hirnevezetes nevem a Profétához annyira megtetszett, hogy képessé tett a világ minden része kereskedőivel versenyezni, hogy a nagyerdemi közönség e bámulandó olcsóságoiktól meggyőződjék, az alant megnevezett jegyzéket saját érdekükben egészen keresztül olvasni, kérve egyszersmind magyar- és erdélyországi, úgy boszniai igen tisztelt vevőimet, hogy e vállalatomnál segédkezet szíves pártfogása által nyújtani szíveskedjék, mert e nagyszerű gyári végeladásba azt akarom, hogy minden tisztelt vevőm részestüljön.

Melyek után maradok kitűnő tisztelettel

EIBISCH R.,

vászon- és napernyő-raktára
a „PROFÉTAHOZ“

Székesfehérvárott, palotaikapu-utca.

Első feltűnő árjegyzék
női divat-ruhakelmékből.

	Ezelőtt	Most.
5000 r. legújabb divatu Suanetta schottisch kelme	—34	—14
3500 r. Marsales kelme minden színben	—58	—24
3500 r. legújabb divatu tiszta szőr milflör	—75	—33

Második feltűnő olcsó árjegyzék
cretonokból és sefir-oxfortokból.

	Ezelőtt	Most.
4000 r. legújabb divatu és legjobb mosó francia creton	—35	—15
3500 r. legfinomabb satén creton	—45	—20
2500 r. philadelphia satén de milflör	—85	—27
4200 r. Mozambik Barresk minden színben	—65	—25
2300 r. valódi angol oxford	—34	—15
3000 r. legfinomabb sefir	—55	—24

Harmadik bámulandó olcsó árjegyzék
kanavász és gyolcsokból.

	Ezelőtt	Most.
1 vég 30 r. 1/4 varensdorfi kanavász	6.50	2.85
1 vég 30 r. 1/4 legnehezebb valódi rumburger kanavász	11.50	6.95
1 vég 30 r. 1/4 varensdorfi kitűnő pamutgyolcs	6.85	3.85
1 vég 30 r. 1/4 kitűnő tiszta fehér czerinagyolcs	7.50	4.35
1 vég 32 r. 1/4 valódi sziléziai gyolcs	11.85	5.85
1 vég 30 r. 1/4 valódi creas vászon	13.60	5.95
1 vég 30 r. 1/4 val. Regenhart-féle creas	17.50	7.95
1 vég 30 r. 1/4 valódi creas vászon	19.50	9.95

Első leltári kivonat
chiffonokból és fehér csinvatból.

	Ezelőtt	Most.
1 v. 30 r. 1/4 P. chiffon	11.85	5.85
1 v. 30 r. 1/4 dupla R. chiffon	13.85	6.85
1 v. 30 r. 1/4 valódi rumburgi chiffon	21.50	8.85
1 v. 30 r. 1/4 kitűnő csinvat ágy. buzatnak	14.85	6.85
1 v. 30 r. 1/4 fehér csinvat (grádlí)	14.50	7.50
1 v. 30 r. 1/4 egészen nehéz Molli-no Angin	14.50	7.35

Egészen leszállított árjegyzék
!!asztalneműekből!!

	Ezelőtt	Most
1 db. 1/4 színes morva abrosz	1.20	.55
1 db. 1/4 valódi színes rumburgi abrosz	2.80	1.20

Czím: EIBISCH R. divat-, vászon- és napernyő-raktárnok

A megrendelő közönség kéri saját czímét postai vagy vasúti világosan kiírni, hogy tévedés ne történhessék.

INGYEN

60 frt. bevásárlás után
egy szőrszövet-ruha.

A meg nem felelő cikkek akármelyike legkészségesebben kicseréltetik vagy a pénz visszaadatik, megjegyzendő a nem tetsző cikket franco kell hozzám visszajuttatni.

Árjegyzék a tegtávolabb vidékre ingyen küldetik.

100 darab pompásan díszített kostüm urihölgyek számára 45 frt. helyett 10 frt.
Férfi nyakkendők, női nyakkendők és egész manschetta garniturok feltűnő olcsón.
(216) 10—10

INGYEN

40 frt bevásárlás után
1 kész karton-öltöny
szépen díszítve.

1 Afrik matrác 5.50
1 valódi lőszőr matrác 12.80

Hallatlan olcsón
NAPERNYÓK!

	csak
1 párisi kiállítási milflör napernyő	0.70
1 párisi sötét színben milflör napernyő	0.85
1 pompás nagy napernyő bordorral	1.50
1 igen finom cloth ernyő	1.25
1 igen finom legnehezebb Levantín selyem ernyő	1.80
1 igen finom milflör gyönyörű kiállítási selyem ernyő	2.95

Következik csaknem ingyen árjegyzék
fehéreneműekből készen.

	Ezelőtt	Most.
1 db női corzetta	1.80	0.95
1 db igen szépen díszített csipkével	3.50	1.75
1 db kitűnő chiffon női ing	1.95	0.95
1 db legszebben kiállított női ing himzéssel	2.50	1.75
1 db férfi oxford ing	0.58	
1 db kitűnő angol oxford vagy creton	0.90	
1 db fehér ing	0.90	
1 db sefir v. francia creton ing	3.50	1.65
1 db fehér madapolán ing	3.50	1.55
1 sziléziai alsó-nadrág	0.85	
1 amerikai bőr alsó nadrág	0.95	
1 francia vágású Köpper alsó-nadrág	1.20	

VÉGÜL.

	csak	
1 csatos erszény	0.3	
1 fehér jó chiffon gallér	0.1	
1 pár gyermek-harisnya	0.8	
1 penicinus kés	0.7	
1 pár pompás női v. férfi harisnya	0.24	
1 egész grtr álland 3 darabból, gobellin terítő	24.50	8.90
1 grter pervien terítő 3 darab	14.50	7.50
1 rőt 1/4 széles lehető legjobb gyapjuszövet férfi-öltönyre	3.50	1.50
1 országos kiállítási kendő	0.4	

Legutolsó árjegyzék.

	Ezelőtt	Most
1 1/4 fekete nehéz terno kendő selyem rojtjal	6.50	3.65
1 10/4 legnehezebb fekete terno kendő	9.50	3.55

Székesfehérvár palotaikapu-utca.

INGYEN

80 frt. bevásárlás után
egy 8 frt. értékű
köpeny

MATUTSEK JÓZSEF

Kolozsvártt, főtér 17. szám alatti

üzletében minden időben nagy választékban kaphatók vagy megrendelhető számos világkiállításon kitüntetett saját készítményű

Férfi, női és gyermek lábbeliek,

melyek tartósság, esin, solid kiállításban, de legfőképpen olcsóság tekintetében bármely hasonló gyári cikkekkel versenyeznek.

Megrendelések felelősség mellett gyorsan készíttetnek.

Vidéki megrendelések is a legteljesebb mértékben és gyorsan teljesíttetnek.

(559)

51—100

